

1880.0606.01 (תשפ"ד) - פרופ' יעקב רז

הבודהיזם המשוגע - חכמה, שיגעון ומודרניות בתורת הזן בודהיזם

"פתגם סיני עתיק אומר, 'יד אחת איננה משמיעה קול'. מהו קול המחיה של היד האחת?"; "כשתגיע אל ראש ההר, המשך לטפס!"; "איך תצלול במים מבלי להירטב?" – האם אמרות אלו מכילות חכמה נסתרת או שמא מבטאות שגעון גמור? היתכן כי שילוב של השנים? אולי לא זה ולא זה...? לא אחת נתפס הבודהיזם כשלו ושקט, בעוד הזן בודהיזם כמטורף ורועש. אינספור סיפורים מגוללים את מעשיהם החתרניים והמשוגעים של מורי הזן, החל משריפת כתבים קדושים וכלה בשחיטת בעלי חיים. מה ומי הביאו להתפתחות הזן כפי שאנו מכירים כיום? האם הזן במזרח שונה מהזן במערב? קורס זה יבחן את תולדות הבודהיזם, החל מראשיתו בהודו, מסעו לסין, מעברו ליפן, ועד הגעתו למערב במאה ה-20, בדגש אודות היבטיו הפילוסופיים, הפסיכולוגיים, הסוציולוגיים והאסתטיים.

בין הנושאים הנדונים בקורס: הבודהה ההיסטורי – אדם או סיפור?; שיחות מטורפות בין אנשים משוגעים; הקשר בין מדיטציה לשטיפת כלים; על מכחולים, כוסות תה וצפרדעים; האסתטיקה של הפגום; "זן ואמנות ה..."; האם יש 'איזם' בבודהיזם?

קורס מקוון בפלטפורמת Moodle.

סילבוס מקוצר

הקורס יעסוק בנושאים הבאים:

1. ראשית הבודהיזם: חיי הבודהה והתבוננותו בתודעה האנושית.
2. ריקות, צורה, חמלה ומה שביניהן: מהפכת הבודהיזם המאהאיאני.
3. מה שאי אפשר לדבר עליו: הדאואיזם הסיני.
4. אין משמעות לתורה: צמיחת הצ'אן הסיני.

5. מי כובל אותך? תחילתו של הצ'אן הסיני.
6. אם תפגוש בדרך את הבודהה, הרוג אותו: מורי הצ'אן המאוחרים.
7. ללמוד תורה, ללמוד את עצמך ולשכוח את עצמך: תחילת הזן היפני.
8. סוטרות? ערמה של זבל: מורי זן משוגעים.
9. הראה לי את פנייך המקוריים: עולם החידה של הקואן.
10. חלוד, שרוט, סדוק: זן ויופי.
11. קווי שיער מעופפים: צורה ושבירת צורה באמנות.
12. זן בכל דבר? האתגר של הזן העכשווי במערב.

מטלות: במהלך הקורס יידרשו הסטודנטים להגיש 4 מתוך 5 מטלות לבחירה.

הרכב הציון הסופי: 20% מטלות, 80% עבודה מסכמת.

תאריך הגשת מטלה מסכמת: 15/03/2024.

תומך הוראה: אריאל קוקו